

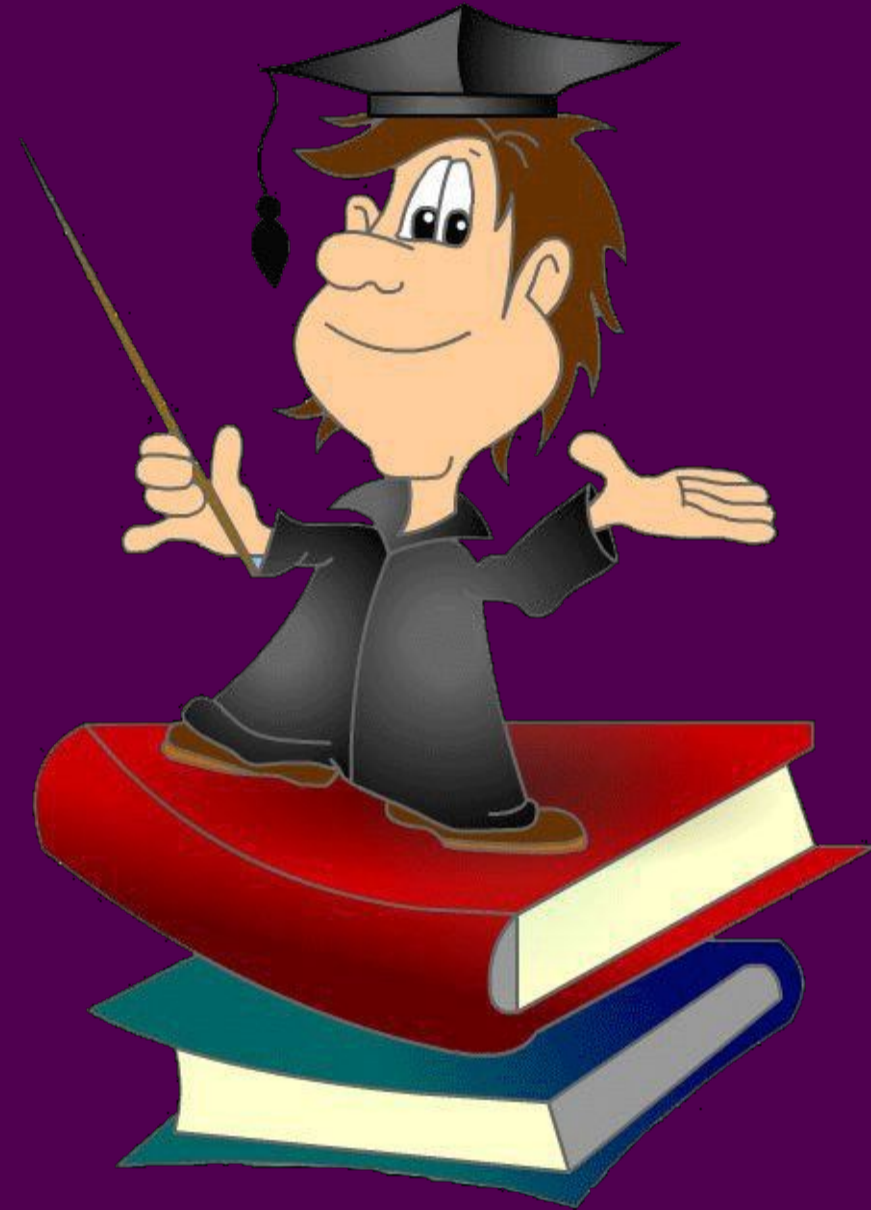
Початок Першої світової війни. Україна в геополітичних планах країн Антанти і Троїстого союзу

Презентацію створено за допомогою комп'ютерної програми ВГ «Основа» «Електронний конструктор уроку»

1. Назвіть та покажіть на карті українські землі, які напередодні Першої світової війни входили до складу Російської та Австро-Угорської імперії.

2. Пригадайте, в якому стані перебували українські землі напередодні Першої світової війни?

Соціально-економічне та політичне становище Наддніпрянської України у складі Російської імперії.

Соціально-економічне становище

- ✓ Промислове піднесення: створення великих промислових підприємств, високі темпи розвитку, спеціалізація промислових районів, монополізація, залучення іноземного капіталу.
- ✓ Нерівномірний розвиток регіонів.
- ✓ Деформована структура промисловості.
- ✓ Залежність від імперського центру.
- ✓ Розвиток капіталістичних відносин у сільському господарстві: розшарування селянства, переважання великого поміщицького землеволодіння, слабе використання технічного прогресу, відставання від розвитку промисловості.
- ✓ Аграрне перенаселення, міграція населення

Політичне становище

- ✓ Наявність нелегальних політичних партій.
- ✓ Підтримка більшістю з них ідеї автономії України.
- ✓ Висунення УНП ідеї незалежності України

Соціально-економічне та політичне становище західноукраїнських земель у складі Австро-Угорської імперії

Соціально-економічне становище

- ✓ Гальмування промислового розвитку: переважання дрібних підприємств, нерівномірний розвиток галузей промисловості, переважання добування і первісної обробки сировини.
- ✓ Незацікавленість австрійського уряду в промисловому розвитку регіону.
- ✓ Колоніальне становище західноукраїнських земель.
- ✓ Повільний розвиток капіталістичних відносин в сільському господарстві: наявність пережитків кріпацтва, зосередження землі в руках невеликої купки поміщиків, диференціація селянства, низька продуктивність.
- ✓ Аграрне перенаселення, еміграція населення

Політичне становище

- ✓ Наявність легальних політичних партій.
- ✓ Значний вплив греко-католицької церкви.
- ✓ Переважання ідей політичної самостійності України

Улітку 1914 р. загострення міжімперіалістичних суперечностей дійшло до фатальної межі. Світ опинився в полум'ї Першої світової війни. Ця війна була збройним протистоянням двох воєнних блоків: Троїстого (Четверного) союзу (Німеччина, Австро-Угорщина, Туреччина, Болгарія) і Антанти (Англія, Франція, Росія).

Але поступово в орбіту війни було втягнуто 38 з 59 держав світу, 3/4 населення земної кулі. Ворогуючі сторони ставили перед собою фактично однакові цілі:

ствердження власного домінування у світі, загарбання чужих територій, встановлення контролю за ринками збуту та джерелами сировини, послаблення хвилі народних виступів за соціальне та національне визволення, знешкодження опозиційних політичних сил.

Перша світова війна мала загарбницький характер з боку обох ворогуючих блоків. Українські землі стали також об'єктом їх експансії. На них претендували Росія, Австро-Угорщина, Німеччина і Румунія.

Російська імперія

На міжнародній арені виставляла себе захисником слов'янських народів

Прагнула завершити справу російських царів, об'єднати всі землі Київської Русі під своєю зверхністю

Намагалась оволодіти Галичиною, Буковиною, Закарпаттям. Загарбання цих земель переслідувало мету придушити гніздо «мазепинства», яке поширювало свій вплив на Наддніпрянську Україну

Вістря наступу російської армії було спрямоване в Галичину

Австро-Угорщина

Зазіхала на Волинь і Поділля

Напередодні війни австрійський імператор обіцяв українським політичним діячам, що на українських землях Австро-Угорщини і відторгнутих від Росії буде створено окрему адміністративну одиницю з широкими автономними правами під зверхністю Австро-Угорщини

Німеччина

Мала широкі плани щодо України, що розроблялися як з боку військових, так і з боку промисловців і політиків

Прагнула відібрати в Росії Прибалтику, частину Польщі й Україну

Особливий інтерес виявляла щодо захоплення Донбасу, Одеси, Криму та Приазов'я

У майбутньому збиралася приєднати українські землі до Великогерманської світової імперії

Особливо привабливою Україна з її сировинними і продовольчими запасами стала для Німеччини на завершальному етапі війни, коли власні ресурси були фактично вичерпані

Саме с початком Першої світової війни перед Україною відкрилися можливості для розв'язання надзвичайно складного завдання — об'єднати власні етнічні території та здобути державну незалежність

Водночас бездержавність і роз'єднаність українських земель й загострення суперечностей між Російською імперією та Габсбурзькою монархією, в тому числі з приводу «українського питання», робили Україну дедалі більш вагомим об'єктом міжнародної гри провідних держав Європи.

В російській армії перебувало 3,5 млн українців, в австро-угорській — 250 тис. Війна зумовила глибокий розкол національного руху, який відбувся у двох площинах: як між українцями воюючих сторін, так і в межах Російської та Австро-Угорської імперій.

Відверто проавстрійські позиції посіла утворена в серпні 1914 р. у Львові Головна українська рада, що була міжпартійним блоком, до складу якого входили радикальна, соціал-демократична та націонал-демократична партії.

**На чолі цього об'єднання став К. Левицький. У Маніфесті, випущеному Радою 3 серпня 1914 р., зазначалося:
«Зажерливість царської імперії загрожує також нашому національному життю ...яке знайшло охорону в конституційному ладі австрійської держави».**

За ініціативи
Головної
Української
Ради незабаром
було створено
легіон
Українських
січових стрільців
(УСС).
Дотримуючись
класичного
імперського
правила «не

озброювати підкорені народи та не створювати з їх представників численні національні бойові одиниці», Австрійська імперія, навіть маючи гостру потребу в живій силі, чинила певні перешкоди при формуванні легіону.

Так, з 28 тис. охочих приєднатися до УСС було зараховано лише 2,5 тис. осіб.

Назва	ГУР	СВУ
Дата заснування	1 серпня 1914 р.	4 серпня 1914 р.
Лідери	К. Левицький М. Павлик М. Ганкевич	А. Жук Д. Донцов В. Дорошенко
Програмові засади	<ul style="list-style-type: none"> • Посідали антиросійську позицію. • Підтримка австрійського уряду у війні. • Активна участь у формуванні військових підрозділів УСС. • Виступали за утворення незалежної Української держави	<ul style="list-style-type: none"> • Утворення самостійної Української держави. • Утвердження демократичного устрою, надання рівних прав і свобод представникам усіх національностей. • Співпраця з урядами Німеччини та Австро-Угорщини

Українські політичні сили Наддніпрянщини

Назва	Характеристика
Товариство українських поступовців (ТУП)	Закликали до підтримки Російської імперії, сподіваючись на надання Україні автономії в майбутньому; пізніше перейшли на позиції нейтралітету
Українська соціал-демократична робітнича партія (УСДРП)	Розкол у партії: група на чолі із С. Петлюрою виступила на боці Російської імперії; група на чолі з В. Винниченком засудила війну та відстоювала ідею автономії України
Карпато-Руський визвольний комітет	Створений у Києві емігрантами з Галичини; виступав за возз'єднання всіх українських земель у складі Російської імперії, поширював серед галичан заклики зустрічати російські війська як визволителів
Комітет Південно-Західного фронту Всеросійського союзу земств і міст	Створений із метою підтримки російської армії; членами комітету були відомі представники українського національного руху — А. Вязлов, Д. Дорошенко, А. Ніковський Формування легіону Українських січових стрільців

М. Галущинский

Під командуванням М. Галущинського 3 вересня 1914 р. новобранці прийняли у Стрию (Львів уже був окупований царськими військами) присягу і відбули на доукомплектування у закарпатські села Горонда і Страбичій під Мукачеве. Ядро легіону становили активісти січового, сокільського і пластового руху, вчорашні гімназисти та студенти

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

1. Опрацювати відповідний матеріал підручника.
2. Група учнів готує презентацію «Галицька битва».
3. Один учень готує повідомлення «Бойовий шлях Легіону УСС».

Презентацію створено за допомогою комп'ютерної програми ВГ «Основа» «Електронний конструктор уроку»

© ТОВ «Видавнича група "Основа"», 2012

Джерела:

1. Усі уроки до курсу «Історія України». 10 клас.

Стандартний та академічний рівні.

2. Історія України. 10 клас. Готові дидактичні набори

3. Сайты

- www.academicpress.com
- www.britannica.com
- www.internetri.net/vv
- www.sociology.org
- www.sil.org/ethnologue